

kezik ezután. Ennek azt kell elérnie, hogy a leány szeresse otthonát, s itten mi pedagógusok kis szerephez jutunk, itt a szülőknek, elsősorban az anyáknak van fontos és nagy feladatuk. Az iskolai nevelésnek is más a célja, mint régen; az iskolának más tanítási anyagot kell felölelnie, de főleg másképp kell tanítania. A szülők nem értik meg, hogy az iskola munkája ma nem az, ami régen volt; a munkaiskola kialakult, itt az iskolában vezetik be a tanulót a tanulmányokba. Másképen tanítjuk az irodalmat, mint a szülők idejében, művészetekbe vezetjük be a leánygyermekeket, élvezni tanítjuk a tudomány és művészet szépségeit, ügyességekre, testi kultúrára neveljük. S mindezt el tudjuk az iskolában érni, mert a nevelő s a tanuló közti viszony bizalmas lett. Foglalkozik az író a serdülő lányok közti pajtási és baráti viszonnal, a leányok és a fiúk közti kapcsolattal. Külön fejezet tárgyalja a vallásos kifejlést, a művészi nevelést. Ez utóbbi minket magyarokat külön is érdekelhet, hiszen kultuszminiszterünk az új és kialakulóban levő leányiskolákban nagyobb teret állapított meg a képző- és egyéb művészetek megismerése számára. A líceum és főleg a kollégium a művészeti nevelésre nagy gondot fordíthat. A testedzésre való gond sem jelent mást, csak a görög kalokagathia megvalósítását — s ha megvan az összhang, nincs veszély. Mindig csak a harmónia megzavarása okoz kellemetlenségeket. A hivatásra való nevelésről szólva, kiemeli könyvünk azt, hogy műveltség és családiaság nem áll ellentétben, sőt egyik a másik nélkül hiányos. A hivatást választott nő nem kevésbé lesz jó anya és háziasszony, mint az, aki semmit sem végzett; ez természet dolga, s nem szabad elítélni az életpályákra törekvőket, mert tudományokban és tanulmányokban való gazdagságuknak nem kell háziasságuk rovására válnia. Egy-egy elrettentő alakból nem szabad általánosítani. Végül most már az állampolgárságra is gondolnia kell a nőnek: mert ha nem politizál is, értenie kell valamelyest a társadalom problémáihoz, hogy társadalmilag megállja a helyét. Persze a maga körében végézzé munkáját (jótékonyosság stb.) s ne a férfi vetélytársa legyen, akkór a férfiak idegenkedése e nőtípussal szemben meg fog szűnni. A fontos az, hogy akármilyen pályára lép a nő, bármily életcél tűz ki maga elé, egész lelkével, minden igyekezetével álljon annak az ügynek a szolgálatába.

Ilyen gondolatokat tartalmaz e könyvecske, vagy ilyen gondolatokat ébreszt olvasása lelkünkben. Jó ezeken néha elgondolkozni, s erre a szerző sok tapasztalata és tiszta okfejtése rávezethet mindnyájunkat. *Böhm Dezső.*

Julius Wagner: Didaktik der Erdkunde. Frankfurt a. M., 1928, M. Diesterweg kiadása. (8-r., 221 l.)

Az 1925-ös új porosz tanterv a földrajz számára új célokat és utakat jelölt ki. A régi állapottal ellentétben most már minden iskolatípus felső tagozatán is szóhoz jut e tantárgy s a humanisztikus jellegű tárgyak között a *Kernfach* szerepét tölti be. Egyrészt tehát az iskolában elfoglalt új helyzete, másrészt meg napjaink mindjobban jelentkező pedagógiai áramlatai és a tudományos földrajz új irányai — különösen a táj és tájleírás — hívták életre a címben jelzett didaktikát. Ez a három körülmény azonban éppen elegendő ahhoz,

hogy a nagyszámú, eddig megjelent hasonló tárgyú német könyvek után még mindig figyelemre méltassuk. Szerzőjének tudományos készültsége pedig biztosíték arra vonatkozólag, hogy újat is tud mondani.

A könyv elméleti és gyakorlati részre oszlik. Az előbbi a földrajztudomány újabbkori történetét, jelenlegi tagolódását, valamint segédtudományait ismerteti. Rövid néhány oldalon tartalmasan vázolja, hogy mi a különbség a földrajz fő- és középiskolai tanítása között, kiemelve emennek nevelő értékét. Majd megismerve a geográfia egyes ágait, hasznos tanácsokat kapunk azok tanítására és a segédeszközök (atlasz, falitérkép, kép, globus, dombormű stb.) használatára vonatkozólag. A második rész gyakorlati kérdésekkel foglalkozik. Példákon látjuk, hogy az egyes osztályokban az anyagot miként kell feldolgoznunk. Közben szó esik az olvasmányok, rajzok, tabellák, grafikonok alkalmazásáról és értékesítéséről is. A befejező rész a mai kor pedagógiai mozgalmait (munkaiskola, állampolgári nevelés stb.) érintve, kutatja azokat a módokat és eszközöket, amelyek révén ezek a földrajztanítás keretében is érvényre juthatnak.

A felülett óriási anyag terjedelméhez képest a szerző minden egyes tételt csupán vezérszöszzerűen, tehát röviden fejt ki. Természetes, hogy műve ezáltal inkább a tárgyban jártasabbak számára készült. A könyv végéhez csatolt bő irodalmi utalás azonban megkönnyíti a kezdő munkáját is. *Karl János.*

Új magyar könyvek és füzetek.

M. Buday Júlia dr.: *A magyar filozófiai irodalom bibliográfiája 1901—1925.* (Országos Könyvforgalmi és Bibliográfiai Központ. B sorozat. 1. szám.) Bp. 1929. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. (N. 8-r., XII + 248 l.) — Ára 20 pengő.

Comenius: Anyaiskola. Fordította *Dr. Petrich Béla.* Előszóval ellátta *Dr. Kenyeres Elemér.* Bp. 1929. A Kisdiednevelés kiadása. (N. 8-r., 52 l.) — Ára 2 pengő 50 fillér.

Fekete József: *Ismeretterjesztés a falusi iskolánkfüli népművelés körében.* (Különlenyomat a Pestvármegyei Népművelés 1929. évi 8—9. számából.) Bp. 1929. Hollóssy János kiadása. (16-r., 32 l.) — Ára: 50 fillér.

Gyulai Aladár: *Az erdei iskolákról.* A charlottenburgi erdei iskola fennállásának huszonötödik évfordulója alkalmából. (Különlenyomat a Tüdőbeteg-gondozás és Tuberkulózis folyóiratnak XXI. évfolyamából, 1929. aug.) Bp. 1929. Pápai Ernő műintézete. (4-r., 8 l.)

Dr. Hajnal Dávid: *A kor iskolája.* (Különlenyomat a Felső Kereskedelmi Iskolai Tanárképző Intézet Gyakorló Felső Kereskedelmi Iskolájának 1928/29. tanévi Értesítőjéből.) Bp. 1929. LöblövitZ Zsigmond ny. (Lex. 8-r., 22 l.)